

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1498

Vragen van het lid **Van Kent** (SP) aan de Minister van Financiën over *misgelopen lijfrentepolis of pensioen in Radar-uitzending* (ingezonden 28 februari 2024).

Antwoord van Minister **Van Weyenberg** (Financiën) (ontvangen 15 april 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1270.

Vraag 1

Bent u op de hoogte van de problematiek rond misgelopen lijfrentepolis en pensioen, zoals besproken in het Radar-programma van maandag 26 februari 2024?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Wist u dat de overdracht tussen banken en verzekeraars in de praktijk veel te lang duurt en dat daardoor consumenten vele euro's mislopen?

Wat gaat u hiertegen doen? Vindt u ook dat dit soort schandalige praktijken door banken en verzekeraars moet worden bestreden?

Antwoord 2 en 3

Voor het overdragen van fiscaal gefaciliteerde producten, zoals lijfrentepolissen of pensioenkapitaal, bestaat het Protocol Stroomlijning Kapitaaloverdrachten (PSK). Dit zijn werkafspraken tussen financiële instellingen om de waardeoverdracht van verschillende fiscaal gefaciliteerde producten zonder fiscale consequenties te regelen. Zo is onder andere afgesproken dat de overdragende partij ervoor zorgt dat de betaling binnen veertien dagen plaatsvindt.²

Ik heb kennis genomen van de Radar-uitzending waarin de overdrachtstijd tussen verzekeraars en banken aan bod komt. Naar aanleiding hiervan heb ik bij De Nederlandsche Bank (DNB), de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid) gevraagd in hoeverre zij deze signalen herkennen. DNB en AFM hebben geen soortgelijke signalen

¹ Radar, 26 februari 2024 (Fragment: misgelopen lijfrentepolis of pensioen – Radar – het consumentenprogramma van AVROTROS)

² Zie: lc1264-protocol-stroomlijning-kapitaaloverdrachten-versie-juli-2018.pdf (nvb.nl)

ontvangen van consumenten. Kifid geeft aan dat er sprake is van een beperkt aantal klachten over dit onderwerp. Daarbij geeft Kifid aan van mening te zijn dat het PSK bijdraagt aan het vinden van oplossingen in het geval van een (te) trage waardeoverdracht van kapitaal. Gelet hierop vind ik het huidige zelfregulerende beleidsinstrument van het PSK voor nu voldoende. Wel heb ik van het Verbond van Verzekeraars en de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) begrepen dat zij kijken naar mogelijke verbeteringen in de zelfregulering van het PSK. Ik zal in contact treden met deze partijen om te monitoren in hoeverre hier opvolging aan wordt gegeven.

Vraag 4

Wie moet er toezicht houden op deze slechtlopende overdrachten door banken en verzekeraars?

Antwoord 4

Het PSK is een zelfregulerend beleidsinstrument. Dat betekent dat er geen afdwingbare verplichting bestaat en dat er tevens geen wettelijke grondslag is voor toezichthouders om te controleren op naleving van deze bepalingen, zoals de overdrachtstermijnen die genoemd zijn in het PSK.

Vraag 5

Vindt u ook dat de termijn van overdracht zoals genoemd in het Protocol Stroomlijning Kapitaaloverdrachten van vier naar zes weken moet veranderen?

Antwoord 5

In het PSK wordt geen termijn van vier weken genoemd. Wel wordt een termijn genoemd van twee weken waarbinnen de overdragende financiële instelling zorg moet dragen voor de uitbetaling van de overdrachtswaarde en verzending van het PSK-formulier aan de ontvangende instelling. Een verlenging van deze termijn zou juist nadelig uitwerken voor consumenten, omdat de overdracht van kapitaal dan langer zal duren.

Een termijn van vier weken komt wel aan bod in de betreffende Radar-uitzending. Het gaat daarbij om de tijd dat een productaanbod aan de consument stand houdt. Het verlengen van die termijn zou wel in het belang van de betreffende consument zijn. Daarmee neemt het risico af dat een kapitaaloverdracht langer duurt dan het initiële (voor de consument gunstiger) aanbod. Ik interpreteer deze vraag dan ook als een verzoek om de duur van het productaanbod te verlengen.

Hoe lang een productaanbod precies geldig is, maakt onderdeel uit van de productvoorwaarden van individuele financiële ondernemingen. Het is dan ook primair aan de ondernemingen om te bepalen hoe snel hun aanbod vervalt. Hierbij maken zij een eigen afweging tussen onder meer de belangen van de consument en de hogere risico's en kosten als gevolg van een langere aanbodperiode. Ik vind het niet aan de overheid om deze productvoorwaarden bindend voor te schrijven.

Vraag 6

Kunt u pleiten voor een veilige online omgeving bij overdracht van pensioen of lijfrentepolis? Hoe gaat u dit doen?

Antwoord 6

Ik vind het uiteraard wenselijk als de overdracht van fiscaal gefaciliteerd kapitaal tijdig plaatsvindt. Een verzending van het PSK-formulier per post kan mogelijk vertragend werken. Er zijn echter meerdere mogelijkheden om het formulier digitaal te verstrekken, waarvan een gezamenlijke online omgeving voor alle financiële instellingen er slechts één is. Er zijn bijvoorbeeld financiële instellingen die nu al gebruik maken van een eigen onlineomgeving om de kapitaaloverdracht te faciliteren, andere gebruiken aangetekende emailverzending.

De NVB en het Verbond van Verzekeraars, als opstellers van het PSK, erkennen dat een digitale verzending de voorkeur heeft boven verzending per post. Ik heb van hen vernomen dat zij de deelnemers aan het PSK voortaan oproepen om een digitaal proces te gebruiken. De financiële ondernemingen mogen daarbij zelf bepalen op welke wijze zij hier gehoor aan geven, omdat het een bedrijfseigen proces van de ondernemingen betreft.

Ik onderschrijf de oproep aan de deelnemers van het PSK om een digitaal proces te hanteren voor de kapitaaloverdracht. Ik zal in contact blijven met de NVB en het Verbond van Verzekeraars om te monitoren in welke mate hieraan opvolging wordt gegeven.

Vraag 7 en 8

Kan de Autoriteit Persoonsgegevens hier op toezien?

Is de Algemene Verordening Persoonsgegevens een belemmering voor een online omgeving voor overdracht van pensioen of lijfrente, zoals het Verbond van Verzekeraars reageerde op een dergelijk voorstel?

Antwoord 7 en 8

Bij iedere vorm van verwerking van persoonsgegevens moet worden voldaan aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Deze wetgeving zal geen belemmering vormen in de zin dat het een onlineomgeving onmogelijk maakt, zolang de financiële instellingen een werkwijze hanteren die voldoet aan de AVG. Dit geldt overigens zowel bij de huidige processen, waaronder het gebruik van een eigen onlineomgeving door individuele financiële instellingen, alsook bij een potentiële gedeelde onlineomgeving. In al deze situaties is er dus een rol voor de Autoriteit Persoonsgegevens, die als toezichthouder is belast met de controle op de naleving van deze wetgeving.